

הרוסים הסכימו לשחרר את שצ'רנסקי

בתנאי שנושיא צרפת יבקש זאת. בעיקבות

פגישה בין אביטל שצ'רנסקי ושר החוץ הצרפתי הוא ישוחרר

העיסקה לשחרור שצ'רנסקי

אשת אסיר שצ'רנסקי
בין שרי החוץ

אסיר שצ'רנסקי
להציל את ז'יסקאר

רשמית של נושיא צרפת, אם ישורבב שמו של פלאטורשון בפרשה. ג'עקובי הסביר זאת לאביטל שצ'רנסקי, כאשר ניפגש איתה השבוע. אביטל, החרדה לגורל בעלה, אכן הבטיחה שפלאטו לא ישותף בעניין.

כוונת הרוסים היתה לשחרר את שצ'רנסקי כמה חודשים לפני הבחירות בצרפת, כדי שישחררו תהיה השפעה גדולה ככל האפשר על התוצאות. אולם אביטל, יחד עם עורך דינה ג'עקובי, ניסו לשכנע את פונסה שלא להמתין. כל יום בכלא הרוסי יכול להיות יומו האחרון של שצ'רנסקי. בעיקר לאור הידיעות המגיעות בדרך-לא-דרך מברית המועצות, לפיהן מצבו הבריאותי מעורער.

חשש לביטול העיסקה

פונסה הבטיח כנראה לאביטל לנסות ולהקדים את הפגישה של דסטאן ולהקדים בכך את שחרור בעלה. אך לפתע קם גורם חדש, המאיים לפוצץ את העיסקה כולה. איש אינו יודע כיצד, אך לח"כ ה-1 בודד מסבין נודע על פגישת אביטל עם פונסה ועל המגעים לשחרור בעלה. הוא ניסה להשיג את אביטל בטלפון, במלונה בפאריס, אולם לא הצליח ליצור את הקשר. לפלאטורשון, הבונה חלק ניכר ממערך הבחירות שלו בארץ על העולים מברית המועצות, חשוב מאוד לקשור את שמו במיבצע לשחרורו של שצ'רנסקי. לכן מיהר לשלוח את אחד מאנשיו לפאריס, כדי ליצור קשר עם אביטל ולנסות לשכנעה. להכניס גם אותו לקלחת השחרור. פלאטו טוען, שהוא קיים את הקשר הראשון עם הרוסים, באמצעות פוגל, במטרה להביא לשחרורו של אנטולי. לדבריו כל מה שקרה אחר-כך, הוא תוצאה של קשר זה.

ג'עקובי ניסה להסביר לפלאטו שהיוזמה היתה סובייטית, מטעמים שאינם קשורים בשצ'רנסקי אלא במדיניות החוץ של ברית המועצות. גם אנשי משרד החוץ בירושלים פנו לפלאטו והסבירו לו, שכל התערבות שלו בפרשה עלולה להרגיז את הצרפתים ולהביאם לכך שיבטלו את העיסקה כולה. אולם מחלת הפירסום העצמי של פלאטו שרו גברה על כל שיקול אחר. עתה חושש שים הכל שמא יגרום פלאטורשון להרס חלומה של אביטל: שחרורו של אנטולי שצ'רנסקי.

אישי-מדינה צרפתיים ועם פונסה בכבודו ובעצמו. על פי ההצעה שנוסחה במשרד החוץ הצרפתי, יפנה נושיא צרפת לשילטון נות ברית המועצות ויבקש, כמחווה הומניטארי, את שחרורו של האסיר המפורסם ביותר הנמצא כיום בכלא הרוסי. שילטונות ברית המועצות ייעתרו לפי הצעה זו לבקש, תוך ציון מפורש, שהם עושים זה כי מחווה אישית לנושיא צרפת. או אז תעלה קרנו של דסטאן בקרב המצביעים היהודיים ואתם צרפתיים החרדים לזכויות האזרח בארצם.

הצרפתים הדגישו באוזני הרוסים שהעיסקה נראית להם, אולם התנאי שלהם היה שפלאטורשון לא יהיה מעורב בעסק. הם אף איימו שלא יגישו את הפגישה ה-

שר החוץ שמיר
יועץ לרעה

של שנות ה-80' מיספרם של היהודים אינו מבוטל כלל — כ-700 אלף יהודים.

עורך הדין המיוחד גרמני ולפגנז פוגל, שגודע כמי שקישר בעבר כמה פעמים בין מוסקוה וגורמים יהודיים, ב-עניין חילופי-שבויים או שחרור-עצירים, נקרא להתייעצות. לפוגל יש קשרים עם ח"כ שמואל פלאטורשון, והוא הציע להשתמש בהם. הצרפתים דחו בתוקף את ההצעה. הם לא רצו קשר כלשהו עם האדם שנידון בבית-משפט צרפתי לחמש שנות מאסר.

פוגל נסע לפאריס, יצר קשר ישיר עם

שרי החוץ יצחק שמיר חך ידיו בהנאה. המיברק הסודי שהיה מונח על שולחנו הבטיח לו פירסום בינלאומי רב. עליפי המיברק מוכן נושיא צרפת, ואלרי ז'יסקאר דסטאן, לפעול למען שיחרורו של אסיר-ציון המפורסם ביותר הימחוק עתה בכלא הסובייטי, אנטולי שצ'רנסקי.

שמיר מיהר להזעיק אליו את רעייתו של שצ'רנסקי, שנמצאה באותו היום בארץ. אביטל שצ'רנסקי מקדישה ימים כלילות לפעולה למען שחרור בעלה. היא נוסעת ברחבי העולם, נפגשת עם אירגונים יהודיים ולא-יהודיים, מתדפקת על דלתותיהם של מנהיגים ומתחננת על חיי בעלה.

הפגישה בין שמיר לבין אביטל היתה מעודדת. שרי החוץ ביקשה שתיסע לפאריס, שם, כך הבטיח לה, תיפגש עם שרי החוץ הצרפתי, ז'אן פרנסואה פונסה, אשר יתכנן עימה את הצעדים הבאים, ואכן, בתחילת השבוע נפגשה אביטל שצ'רנסקי עם פונסה. היא מסרבת לגלות פרטים על הפגישה, אולם התברר לה שפרשת אנטולי שצ'רנסקי הפכה פרשה בינלאומית סבוכה, שבה מעורבים פוליטיקאים צרפתיים, רוסיים וישראליים, וכן עורכי-דין, עסקנים ורמטוחים ממינים שונים.

מחווה אישית לנושיא

פני הפגישה עם פונסה נפגשה אביטל עם עורך הדין היהודי-צרפתי דניאל אל ג'עקובי. זהו פרקליט ועסקן סוציאליסטי נודע בצרפת, העומד בראש כמה אגודות למען זכויות האזרח. צרפתיות ובינלאומיות. ג'עקובי הקים גם את הליגה לשיחרורו של אנטולי שצ'רנסקי מהכלא הרוסי והיה עורך דינו של סולז'ניצין.

בצרפת, העומדת בפני בחירות, ידוע שהקרמלין אינו מעוניין בניצחונה של המפלגה הסוציאליסטית אלא בהמשך נשיאותו של ז'יסקאר. הקרמלין אינו יושב בחיבוק-ידיים. עסקני מוסקוה החליטו לעזור לז'יסקאר להיבחר שוב, ומוכנים לגייס לשם כך אפילו את הקול היהודי. בצרפת

נושיא ז'יסקאר
פגישה גורלית